

SAVET ZA ŠTAMPU

Ul. Kraljice Natalije br. 28

Beograd

PODNOŠILAC:

Mondo Inc d.o.o. Beograd, ul. Vojkovićeve br. 8, čiji su punomoćnici advokati Aleksandar B. Petrović i Branislav D. Glogonjac iz OAD „Petrović & Glogonjac” iz Beograda i adv. Zvonko M. Ranković iz Beograda, ul. Trg Nikole Pašića broj 12, po punomoćju u prilogu

PREDMET:

Odgovor na žalbu podnetu od strane Udruženja Prijatelji dece Srbije, povodom tekstova objavljenih u mediju „Kurir: Najuticajnije dnevne novine Balkana“ i mediju „kurir.rs“ (štampano i elektronsko izdanje), u periodu od 28.03.2024. godine do 08.04.2024. godine.

Primeraka: 1
Priloga: punomoćje

Podnosiocu je dana 16.04.2024. godine dostavljena žalba Udruženja prijatelji dece Srbije povodom tekstova objavljenih u mediju „Kurir: Najuticajnije dnevne novine Balkana“ i mediju „kurir.rs“ (u daljem tekstu: Kurir) u periodu od 28.03.2024. do 08.04.2024. godine, **čiji je izdavač podnosilac Odgovora.**

Navodi podnete žalbe su neosnovani u celosti.

Prilikom objavljivanja spornih tekstova (i generalno izveštavanja o predmetnom događaju) podnosilac je u svemu postupao u skladu sa odredbama Kodeksa novinara Srbije (u daljem tekstu: Kodeks) kao i u skladu sa odredbama Zakona o javnom informisanju i medijima (u daljem tekstu: ZJIM).

I NEOSNOVANOST ŽALBE

Neosnovani su žalbeni navodi da je prilikom izveštavanja došlo do povrede Kodeksa novinara Srbije.

Ovakva tema je ogromnog interesa za javnost dok je Kurir jasno naveo da objavljene informacije u određenom delu predstavljaju tvrdnje izvora koji su konsultovani – sve shodno članu 2 i 3 poglavlja I Kodeksa.

Netačni su navodi u vezi „iznošenja neproverenih i izmišljenih informacija o nestanku devojčice“.

Iznete informacije (o činjenici da je majka žrtve u drugom stanju, da porodica žrtve ne može da se pomiri sa bolnim gubitkom, sadržina priznanja učinioca dela i prikupljeni dokazi u momentu objavljivanja svakog teksta) istinite su i opšte poznate.

Netačan je navod da podnosilac žalbe targetira roditelje devojčice kao odgovorne za nestanak i smrt devojčice, jer takvog navoda nema u niti jednom tekstu.

Netačan je i navod da je izostalo navođenje izvora informacije, jer su oni poput bake i pradede žrtve izričito navedeni kao izvor informacije, dok izvor iz tužilaštva novinar nije dužan da otkrije, shodno ZJIM kao i shodno poglavlju VI, tački 3 Kodeksa.

II ČLAN IV KODEKSA: ODGOVORNOST NOVINARA U SPORNIM TEKSTOVIMA

Novinari su odgovorno postupali u skladu sa Kodeksom, te su neosnovani navodi da su suprotno navedenom članu izvršene povrede, koje citiramo u nastavku.

Kurir je u konkretnoj situaciji preneo tačne i proverene informacije o predmetnom događaju i uzrocima koji su do istog doveli, sve radi pravovremenog i tačnog informisanja javnosti, pokušaja da ista razume uzroke ovog događaja ali i njegove posledice, sa kranjim ciljem prevencije ovakvih događaja.

Svedoci smo da je na hiljade građana odlučilo da se pridruži potrazi i iste je potrebno obavestiti o geografskim odrednicama, fizičkim osobinama terena mesta izvršenja krivičnog dela (i okoline) kao i do tada prikupljenim dokazima.

Kurir je tako u tekstu od 08.04.2024. godine objavio fotografije sa mesta zločina (i okoline).

Ovakve informacije jesu u interesu javnosti da zna, radi uvida u specifičnosti slučaja i mogućnost da tragovi budu otkriveni. **Pronalazak tela žrtve predstavlja krunski dokaz u slučaju krivičnog dela ubistva i cilj je kako državnih organa tako i svih građana Srbije da isto bude pronađeno.**

Kurir je u tom smislu dužan da obavesti javnost o prikupljenim dokazima i značaju istih, pa je tako u tekstu u štampanom izdanju od 06.04.2024. godine taksativno navedeno koji su dokazi u pitanju (priznanje, DNK tragovi, beleške baznih stanica) .

Objavljivanje informacije o veštačenju telefona majke žrtve u štampanom izdanju od 03.04.2024. godine još jedan je primer profesionalnog izveštavanja građana. Pretraživanje graničnog prelaza svakako je bila preduzeta radnja ne samo od strane majke žrtve već i državnih organa, pa je tako u poslednjim danima pre pronalaska učinilaca istraga izmeštena iz Srbije ka inostranstvu, te su kontaktirane Austrijska policija i druge inostrane policijske snage.

Kratak opis ubistva žrtve verno je prenet u štampanom izdanju od 05.04.2024. godine, na osnovu priznanja samih učinilaca, te je i ovde postupano u skladu sa dužnom novinarskom pažnjom koja nalaže objavljivanje informacija u celosti.

Ovo je slučaj i sa naslovnom stranom štampanog izdanja od 07.04.2024. godine, u kojoj se dodaje i da učinioci ipak ne žele da otkriju gde je zakopano telo žrtve, što je nesporno informacija od interesa za javnost, s obzirom na važnost tog dokaza.

Naslovna strana štampanog izdanja na kojoj se navodi „5 ključnih pitanja“ ne krši pretpostavku nevinosti nikoga a ponajmanje majke žrtve. **Niti na jednom mestu majka žrtve nije predstavljena kao učinilac bilo kog dela,** već su javnosti otkrivena pitanja važna za samu istragu, na koja se policija u tom trenutku fokusirala.

Identično se odnosi i na zaključak sa jedne od naslovnih strana da je „majka ključ“ , što verujemo nije sporno jer je majka poslednja osoba koja je imala kontakt sa žrtvom pre samih učinilaca dela, te je mogla najviše pomoći u pronalasku iste.

U tom smislu su profesionalno postavljena i pitanja u ostalim osporenim tekstovima, poput onih da se potencijalno radi o međunarodnoj trgovini decom, „šemama za prelazak preko granice“, te snimka devojčice u Beču.

Verujemo da su informacije o međunarodnim putevima trgovine maloletnicima imale preventivnu funkciju i da su iste, u trenutku kada je pažnja javnosti bila na najvišem mogućem nivou, morale biti objavljene i u tom smislu javnost podučena.

Shodno iznetim informacijama koje smo taksativno naveli, nema govora o povredi prava dece, zastrašivanju dece i kršenju pretpostavke nevinosti, kao i štetnom uticaju na decu generalno, s obzirom da predmetni tekstovi obiluju rečima empatije uz informacije o dokazima prikupljenim u istrazi.

Predmetni tekst jeste uzrasno prihvatljiv u svakom svom delu, pod pretpostavkom dužnosti novinara da o iznetim informacijama izveštava javnost.

Prava deteta prema Konvenciji UN i ostalim međunarodnim propisima takođe nisu prekršena.

III ČLAN VI KODEKSA: ODNOS PREMA IZVORIMA INFORMISANJA

Predmetne povrede kodeksa ni na ovom mestu nisu izvršene, s obzirom da „NN izvori“ nisu izmišljeni.

Sa druge strane, pradedu žrtve koji je dao izjavu za tekst u elektronskom izdanju od 01.04.2024. godine izjavu jeste dao svojevolejno i ista je u celosti verno prenet. Isto se odnosi i na izjavu bake žrtve od 07.04.2024. godine u elektronskom izdanju.

Navode u pogledu proganjanja potencijalnih izvora (i pretnju fizičkom silom) ne bismo komentarisali, jer su oba izvora svoje izjave dali svojevolejno.

Uzimanje izjava komšija uobičajna je novinarska praksa širom sveta. Kurir je tako preneo izjavu osobe koja je poslednja videla žrtvu pre samog zločina (označene kao „komšika“, čiji iskaz je jedan od ključnih u fazi istrage). Kodeks svakako dozvoljava da izvor informacije ostane neotkriven, po njegovoj želji, što su autori teksta ispoštovali u pogledu navedene komšike, ali i ostalih lica koja su tako želela.

IV ČLAN VI KODEKSA: POŠTOVANJE PRIVATNOSTI

Netačni su navodi da su predmetnim tekstovima prenete poruke da „nijedna žrtva nasilja nije zaštićena od medijske hajke... biva dehumanizovana... tretirana bez pijeteta...“ te da se „posebno deci šalje poruka da ne postoji empatija prema žrtvama i bliskim ljudima žrtve...“ s obzirom da su sporni tekstovi upravo stremili pružanju empatije žrtvama krivičnog dela.

Uzročno-posledična veza spornog teksta i trauma, straha i senzibilacije dece na nasilje nesporno ne postoji, što je očigledno uvidom u isti.

U pogledu članova 88 i 91 ZJIM, napominjemo da je sadržaj spornog teksta takav da ne može naškoditi moralnom, intelektualnom ili drugoj vrsti razvoja maloletnika, te da u spornom tekstu nisu iznete informacije iz privatnog života, a svakako su **sve iznete informacije koje žalilac kao takve označava javnosti bile poznate od ranije kada su iznete od strane državnih organa.**

Maloletnici nisu učinjeni prepoznatljivim u informaciji koja bi mogla da povredi neko njihovo pravo ili interes.

Navode o dehumanizovanom, sadističkom i nekrofilskom (?) obliku sadržaja informacija podnosilac neće komentarisati, jer smatra da se ovakve kvalifikacije ni na koji način ne mogu odnositi na tekstove objavljene u Kuriru.

Sprečavanje zloupotrebe dece jeste prioritet i podnosioca Odgovora, što je i bio povod za objavljivanje spornog teksta.

Informacije o članovima porodice žrtve jeste u interesu javnosti koja ima potrebu da iskaže empatiju za ovaj nesvakidašnji i krajnje tragičan slučaj, koji je pogodio (gotovo) svakog građanina Srbije.

Slikovitog opisivanja scena izvršenja zločina svakako u predmetnim tekstovima nema, a u tekstovima u kojima jeste iznet način izvršenja dela, isto je učinjeno vernim prenošenjem priznanja jednog od učinilaca (u skraćenom obliku i par reči, iako je isto priznanje saopšteno u trajanju od preko 2 časa) .

V PREOSTALI NAVODI ŽALBE

Interes i pravo javnosti da bude informisana o navedenom događaju i posledicama istog je nesporan, posebno imajući u vidu njegovu prirodu i enormno uznemirenje (i interesovanje) javnosti koje je usledilo.

Kurir je preneo tačne i proverene informacije, koje verujemo ni podnosilac žalbe ne spori, dok je shodno tački 3 poglavlja V kodeksa prećutkivanje bitnih informacija samo po sebi prekršaj kodeksa.

Sporne informacije objavljenje su u cilju davanja odgovora na mnoga pitanja koja javnost (i danas) postavlja, dok je pravo javnosti na odgovore najveći interes u ovom momentu, jer od tog prava zavisi kako ćemo kao zajednica reagovati u budućnosti povodom apsolutno najznačajnijeg problema koje jedno društvo može zadesiti – nestanak dece.

Prećutkivanje važnih informacija (poput onih o do tada prikupljenim dokazima i priznanju dela) ne doprinosi javnoj diskusiji, nalaženju odgovora, pomaže zaboravljanju na događaje koji se ne smeju zaboraviti a svakako može voditi i otežavanju posla državnim organima, na prvom mestu policiji a kasnije tužilaštvu i sudu, posebno u pogledu pronalaska tela žrtve.

Tako je u tekstu u elektronskom izdanju od 08.04.2024. godine upravo detaljno opisano mesto na kome je žrtva bila poslednji put viđena.

Bez obzira na priznanje jednog od učinilaca, a upravo radi poštovanja pretpostavke nevinosti, u tekstu u elektronskom izdanju od 08.04.2024. godine je jasno navedeno da drugi učinilac nije priznao delo i da se brani ćutanjem.

Dalje, smatramo da nisu osnovani navodi Žalbe da je predmetni tekst mogao imati štetne posledice po žrtve i decu. U tekstu nisu navedeni detalji tragičnog događaja, privatnost aktera jeste zaštićena (imajući u vidu informacije koje su objavili državni organi), a posebno dostojanstvo žrtve.

Ispunjenje uloge medija u demokratskom društvu doprinosi suočavanju javnosti sa događajima ove vrste kroz podsticanje diskusija i prevencije istih, a u konkretnom slučaju i **štiti samu porodicu žrtve, kroz navođenje afirmativnih informacija o istoj, posebno u svetlu (svakako neopravdane) reakcije dela javnosti u smislu da je porodica na neki način odgovorna za ovakav događaj.**

Informacija o trudnoći majke žrtve (i drugom detetu) upravo je takve prirode i doprinosi većoj empatiji i razumevanju čitavog društva prema istoj. Sa time u vezi je i informacija u tekstu u elektronskom izdanju od 28.03.2024. godine da majka usled trudnoće zakonski ne može biti ispitana putem poligrafa, upravo radi zaštite nje same od optužbi javnosti koje su nesporno usledile.

Važno je napomenuti i da shodno smernicama za primenu člana I poglavlja VII, novinar ne sme objaviti podatke koji bi mogli otkriti identitet žrtve ili učiniooca pre nego što nadležni organ to zvanično saopšti.

Podatke o žrtvi i učiniocu najpre su objavili državni organi, a u cilju pronalaženja u tom trenutku nestale osobe / deteta, nakon čega su ove informacije objavljene u medijima. Predmetne informacije opšte su poznate zahvaljujući uvođenju „amber alert-a“ u operativnu aktivnost državnih organa, koja je svakako doprinela interesu (i pomoći) javnosti u konkretnom slučaju.

VI Zaključak

Izveštavanje medija Kurir u pogledu spornog događaja je izvršeno u celosti u skladu sa odredbama Kodeksa novinara, uz svu dužnu pažnju u pogledu provere informacija, zaštite privatnosti i prava aktera i žrtava tragičnog događaja, te zadovoljenja opravdanog interesa javnosti da o ovakvom događaju i razrešenju istog bude na pravilan način obaveštena.

Na samom kraju napominjemo da se sadržina predmetne Žalbe prevashodno odnosi na tekstove drugih medija, te da su tekstovi objavljeni od strane Podnosioca Odgovora na žalbu u svemu sačinjeni u skladu sa standardima novinarske pažnje.

Shodno iznetom, jasno je da nema bilo kakvih povreda odredaba Kodeksa, te da je predmetna žalba neosnovana.

* * * * *

Imajući u vidu navedeno, Mondo Inc doo ističe da je žalba zalioca neosnovana u celosti, da su navodi žalbe postavljeni paušalno, bez ubedljivog obrazloženja kao i da nema dokaza na iznete tvrdnje. Mondo Inc doo predlaže Savetu za štamu da žalbu odbije u celosti kao neosnovanu.

U Beogradu, 23.04.2024. godine

Punomoćnik Mondo Inc doo

Zvonko P. Manković
ADVOKAT / ATTORNEY AT LAW
Trg Nikole Pašića 12, Beograd, Srbija

Branislav D. Glogonjac
ADVOKAT / ATTORNEY AT LAW
Trg Nikole Pašića 12, Beograd, Srbija